

landelijke studentenvakbond

LSVb
Postbus 1335
3500 BH Utrecht

www.lsvb.nl
lsvb@lsvb.nl
030 231 64 64

Internetconsultatie Wet Taal en Toegankelijkheid

02-01-2019

De Landelijke Studentenvakbond maakt graag gebruik van de gelegenheid om in deze internetconsultatie te reageren op het conceptwetsvoorstel Taal en Toegankelijkheid. Hieronder volgt onze visie op het wetsvoorstel taal en toegankelijkheid, waarin wij achtereenvolgens ingaan op (1) het instellingscollegegeld voor niet-EER studenten; (2) de verslechterde invulling van de international classroom; (3) fixus op track niveau; (4) taalbeleid. De LSVb adviseert de Regering het wetsvoorstel in te trekken om zo de brede toegankelijkheid en de diversiteit van de international classroom te waarborgen.

1. Het instellingscollegegeld voor niet-EER studenten.

De Memorie van Toelichting (hierna: MvT) vermeldt dat de maximering van het instellingscollegegeld toeziet op EER studenten om instellingen de mogelijkheid te bieden middels het collegegeld voor niet-EER te compenseren voor te maken kosten. Deze maatregel wordt in dit voorstel gerechtvaardigd op basis van de aanname, dat de kwaliteit en toegankelijkheid van het hoger onderwijs onder druk komen te staan als gevolg van de toenemende instroom van buitenlandse studenten. Daarbij wordt zonder adequate afweging verondersteld dat buitenlandse studenten slechts beslag leggen op collectieve middelen en voorzieningen. De vermeende kosten van niet-Nederlandse studenten, worden beschouwd als een bedreiging voor opleidingskansen en de beschikbaarheid van voorzieningen voor Nederlandse studenten.

Het is opvallend dat het voorstel nalaat om deze veronderstelling empirisch te staven. Het blijft onduidelijk of en in welke mate, de hoogte van het huidige collegegeld ontoereikend is om de kosten van niet-EER-studenten te dekken. Eerder onderzoek stelt juist dat internationale afgestudeerden die in Nederland blijven wonen en werken, de schatkist € 1,57 miljard per jaar op leveren.¹ Onder de huidige omstandigheden leggen niet-Nederlandse studenten dus geen beslag op de collectieve middelen, zij dragen hier juist aan bij. Een dergelijk wetsvoorstel zou zowel moeten aantonen dat het huidige instellingscollegegeld niet kostendekkend is, als dat studenten van buiten de EER, netto niet alsnog geld opleveren voor de Nederlandse staat. Zonder dergelijk bewijs, ontbreekt wat ons betreft de objectieve en redelijke rechtvaardigheidsgrond voor een verschil in behandeling.

Daarnaast wordt in de MvT het niet beperken van het instellingscollegegeld geponeerd als een capaciteits beperkende maatregel. Het blijft onduidelijk waarom wordt verondersteld dat een hoger collegegeld een geschikt middel is om te sturen op het aantal niet-EER-studenten. Hoewel het aannemelijk is dat bepaalde groepen studenten hierdoor minder zullen instromen, kan het voor andere categorieën juist een stimulans vormen. De hoogte van het collegegeld kan namelijk worden beschouwd als een indicatie, van de kwaliteit van een opleiding. Dit kan opleidingen voor kapitaalkrachtiger groepen juist extra aantrekkelijk maken. De invoering van een dergelijke beleidsmaatregel is, zonder empirische onderbouwing over haar verwachte effect, ongepast.

¹ Nuffic, *Analyse stayrate van internationale afgestudeerden: 2007-2014*, (22 november 2016). [\(link\)](#)

landelijke studentenvakbond

LSVb
Postbus 1335
3500 BH Utrecht

www.lsvb.nl
lsvb@lsvb.nl
030 231 64 64

2. De verslechterde invulling van de international classroom.

De voorgestelde maatregel schijnt de bijdragen van niet-EER-studenten aan de kwaliteit van het onderwijs te miskennen. Wij maken ons daarom zorgen om het effect van de maatregel op de samenstelling van de *international classroom*. De onderwijsraad, VSNU, en VH hebben in april 2018 nog uitgesproken wat zij verstaan onder deze onderwijsvorm: "een onderwijsvorm waarbij sprake is van een naar nationaliteit en/of culturele achtergrond heterogene studentenpopulatie en waarbij de culturele achtergronden van studenten in het onderwijs geïntegreerd worden ten behoeve van het ontwikkelen van internationale en interculturele kennis, oriëntatie en vaardigheden."² De mate van heterogeniteit wordt niet behaald door selectie op basis van de financiële staat van de student. Bij het doorvoeren van deze maatregel loopt het hoger onderwijs risico getalenteerde studenten mis te lopen door (zelf)selectie. Daarbij beperkt de maatregel de diversiteit aan perspectieven en heeft daarmee een algehele negatieve invloed op de onderwijskwaliteit. De maatregel staat wat ons betreft dan ook haaks op de algemene ambities van onderwijspartners, ten aanzien van internationalisering.

3. Numerus fixus op track-niveau.

Het huidige voorstel om een numerus fixus in te stellen voor enkel het anderstalige gedeelte van een onderwijs track, vormt volgens ons onbedoeld een bedreiging voor de kwaliteit van Nederlandstalig onderwijs. De kwaliteit van een opleiding, is namelijk onder andere afhankelijk van het niveau van haar studenten. Het huidige voorstel zorgt ervoor dat groepen studenten worden gescheiden. De eerstegeneratiestudenten, studenten met een functiebeperking, studenten met een migratie -achtergrond, en zij die niet voldoen aan de selectiecriteria, hebben een grotere kans om de Nederlandstalige track te volgen. Nederlandse en internationale studenten, die geselecteerd kunnen worden op basis van bijvoorbeeld een hoger cijfergemiddelde, hebben de mogelijkheid deel te nemen aan een anderstalige track. Het is zeer aannemelijk dat dankzij deze scheiding een, vermeend of objectief, kwaliteitsverschil ontstaat tussen verschillende tracks. Dit lijkt ons een onbedoeld effect van de maatregel.

Bovendien zal de maatregel negatief uitpakken voor de Nederlandstalige student. De studenten die aan de benodigde toelatingscriteria voldoen, worden dankzij deze maatregel geconfronteerd met aanvullende selectiecriteria voor anderstalige tracks. Nederlandstalige studenten, die opereren in een snel globaliserende wereld, worden geconfronteerd met aanvullende selectiecriteria wanneer zij anderstalig onderwijs willen volgen. Hierdoor ontzegt de minister Nederlandstalige studenten de mogelijkheid om zich adequaat te ontwikkelen.

Ten slotte blijft onduidelijk, op basis van welke huidige noodzaak, de maatregel zou worden ingevoerd. Informatie over welke studierichtingen kampen met capaciteitsproblemen, als gevolg

² Onderwijsraad, Advies *Internationalisering in het hoger onderwijs*, (20 april 2018). ([link](#))

landelijke studentenvakbond

LSVb
Postbus 1335
3500 BH Utrecht

www.lsvb.nl
lsvb@lsvb.nl
030 231 64 64

van grote aantallen internationale studenten, ontbreekt. Tevens wordt er in het voorstel niet gereflecteerd op het effect dat de maatregel zal hebben op de samenstelling van *de international classroom*. Nederlandstalige studenten, die niet voldoet aan de selectiecriteria voor anderstalige tracks, kunnen niet samen met internationale studenten een opleiding volgen. Hierdoor krijgen zij minder kansen om interculturele kennis en vaardigheden aan te leren. Het is opmerkelijk dat een maatregel die poogt de onderwijs toegankelijkheid van Nederlandse studenten te waarborgen, een gedeelte van deze groep juist de toegang tot bepaalde tracks zal ontzeggen.

Onder een aantal voorwaarden, staat de LSVb welwillend tegenover het instellen van een numerus fixus. Wanneer overtuigend kan worden aangetoond, dat de kwaliteit van een opleiding in het geding komt door het aantal studenten dat instroomt, kan een dergelijke maatregel tijdelijk uitkomst bieden. Op basis van de bovengenoemde overwegingen blijft wat betreft de LSVb, de numerus fixus een instrument om alleen in uitzonderlijke gevallen, de instroom van alle studenten binnen een gehele opleiding te kunnen beperken, en in het huidige wetsvoorstel wordt dit naar onze maatstaven onvoldoende aannemelijk gemaakt voor het toepassen van de maatregel op track niveau.

4. Taalbeleid

Gezien de huidige praktijk is het van groot belang dat het wetsartikel over de onderwijstaal wordt gemoderniseerd. Wij zijn met name blij dat de verplichtingen die gepaard gaan met de mogelijkheid om anderstalig onderwijs aan te bieden zijn geëxpliciteerd in de wet ten behoeve van de duidelijkheid. Daarbij blijven wij sceptisch over de wijze waarop het voorgestelde artikel wordt uitgevoerd en gehandhaafd. Dit stellen wij tegen de achtergrond dat de huidige wet een noodzakelijke relatie tussen opleiding en taal voorschrijft, maar we in de recente praktijk een exponentiële groei in engelstalige opleidingen hebben waargenomen. Engelstalig onderwijs dat niet vrij is, en is geweest, van kritiek.

Problematisch achten wij ook het schrappen van 'de herkomst van studenten' in artikel 7.2 lid 2.c. De herkomst van studenten kan in verscheidene situaties een belangrijke reden zijn om (een deel van) de opleiding in een andere taal dan het Nederlands te verzorgen. Daarbij dient uiteraard altijd een afgewogen besluit gemaakt te worden welke effecten deze wijziging zal hebben voor de kwaliteit en toegankelijkheid.